

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 2/2008 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om landsbygdsnäringsförvaltningens informations- system

Till jord- och skogsbruksutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 december 2007 en proposition med förslag till lag om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (RP 161/2007 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet ska lämna utlåtande till jord- och skogsbruksutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Outi Kostama, jord- och skogsbruksministeriet
- juris doktor, docent Pekka Lämsineva
- professor Olli Mäenpää
- professor Teuvo Pohjolainen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem. Syftet är att skapa en fungerande lagstiftning för behandlingen av registeruppgifter om näringsförvaltningen inom jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde. Ett annat syfte är att anpassa lagstiftningen efter kraven i grundlagen, offentlighetslagen, personuppgiftslagen och EG-lagstiftningen. I lagen finns bestämmelser om bl.a. ändamålet med informationssystemet, informa-

tionssystemets struktur och innehåll och om utlämnande och avregistrering av uppgifter.

Lagen avses träda i kraft den 1 mars 2008.

I de ytterst knapphändiga motiven till lagstiftningsordning säger regeringen att det finns en lång rad sådana omständigheter i lagförslaget som har koppling till grundlagens 10 § 1 mom. om skydd för privatlivet och personuppgifter och till offentlighetsprincipen i grundlagens 12 § 2 mom. Därför ser regeringen gärna att utlåtande begärs från grundlagsutskottet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Offentlighetsprincipen

Om det i landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem finns kreditupplysningar om en kund, uppgifter om statsborgen och det lånebelopp som borgen avser eller uppgifter om lånebeloppet för stöd i form av lån är dessa sekretessbelagda enligt 6 § 1 mom. i lagförslaget. Men enligt 2 mom. inverkar denna bestämmelse inte på offentligheten när det gäller myndigheters beslut och andra handlingar som innehåller sådana uppgifter.

Handlingar och upptagningar som innehas av myndigheterna är enligt 12 § 2 mom. i grundlagen offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Var och en har rätt att ta del av offentliga handlingar och upptagningar.

De uppgifter som föreslås vara sekretessbelagda förefaller, direkt eller indirekt, ge en bild av personens ekonomi. Syftet med sekretessbestämmelsen är att begränsa offentligheten för dessa uppgifter för att i slutändan skydda det privatliv som tryggas i grundlagens 10 § 1 mom. Främjande av en annan grundläggande rättighet är ett tvingande skäl som ger möjlighet att separera i lag begränsa handlingars offentlighet enligt 12 § 2 mom. i grundlagen (GrUU 40/2005 rd, s. 2/II). Bestämmelserna motsvarar innehållet i 24 § 1 mom. 23 punkten i offentlighetslagen, en lag som grundlagsutskottet medverkat till (GrUU 43/1998 rd, s. 5/II). Förslaget utgör inget konstitutionellt problem. Men jord- och skogsbruksutskottet bör trots allt fundera på om skälen räcker till att sekretessbelägga alla uppgifter om statsborgen.

Det bör också observeras att riksdagen i samband med totalöversynen av offentlighetslagstiftningen påpekade att man bör vara restriktiv när det gäller att ta in sekretessbestämmelser i speciallagar (RSv 303/1998 rd, se även FvUB 31/1998 rd, s. 7/I). Därför anser utskottet att jord- och skogsbruksutskottet bör undersöka vil-

ka de skäl är som motiverar att reglerna i 6 § tas i lagen.

Skyddet för personuppgifter

Allmänt. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen ska närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har i sin tolkningspraxis ansett det viktigt med tanke på skyddet för personuppgifter att man reglerar åtminstone registreringens syfte, innehållet i de registrerade personuppgifterna, tillåtna användningsändamål, inbegripet uppgifternas tillförlitlighet och bevaringstiden för uppgifterna i personregistren samt den registrerades rättsskydd. Regleringen av dessa faktorer på lagnivå ska dessutom vara omfattande och detaljerad (GrUU 14/2002 rd, s. 2/II, GrUU 27/2006 rd, s. 2/I). Kravet på bestämmelser i lag gäller också möjligheten att överlåta uppgifter via en teknisk anslutning (GrUU 12/2002 rd, s. 5/I). Förslaget uppfyller i stort sett de krav utskottet tidigare ställt på lagstiftning av detta slag.

Bevaringstiden för personuppgifter. Enligt 12 § 1 mom. i lagförslaget ska uppgifterna i landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem avregistreras senast tio år efter det att uppgifterna om en kund senast har behandlats. Däremot avregistreras uppgifter inte, om det är nödvändigt att bevara dem för att fullgöra en skyldighet som grundar sig på lag, för att ett ärende är under behandling eller för att utföra kontroll enligt Europeiska gemenskapens lagstiftning eller någon annan lagstiftning. Enligt information till utskottet finns det laggrundade orsaker som har att göra med beviljade stöd, övervakning och återkrav som försvarar den exceptionellt långa bevaringstiden. Samma orsaker ligger bakom möjligheten till fortsatt lagring efter att den generella bevaringstiden, tio år, löpt ut. Bestämmelsen, som tillåter att man i princip får avvika från huvudregeln för obegränsad tid, bör enligt utskottet kompletteras med att en uppgift ska avregistreras så snart det inte längre finns någon lagfäst anledning att behandla den.

Utlämnande av personuppgifter. Lagförslaget 9 § handlar om utlämnande av uppgifter till utländska myndigheter och internationella organ. Utifrån skrivningen förefaller det som om det vore möjligt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till myndigheter i länder utanför EU och EES. Grundlagsutskottet brukar i sådana fall hänvisa till artikel 25 i datasekretessdirektivet, som ställer som villkor för överföring av personuppgifter att tredje land i förhållande till direktivet kan garantera en adekvat datskyddsnivå. Kravet på en miniminivå följer dessutom av 10 § 1 mom. i grundlagen. Det finns detaljerade nationella bestämmelser i 5 kap. i personuppgiftslagen, alltså den lag som enligt 2 § 1 mom. i lagförslaget ska tillämpas på utlämnande av handlingar, om inte något annat föreskrivs i den föreslagna lagen. Personuppgifter får med andra ord lämnas ut till tredjeland med stöd av den föreslagna bestämmelse bara om det är förenligt med respektive bestämmelser i personuppgiftslagen (GrUU 51/2002 rd, s. 3/II, GrUU 43/2006 rd, s. 4/I)

Innehållet i personuppgifterna. Enligt 4 § 2 mom. i lagförslaget får man i informationssystemet förutom identifieringsuppgifter föra in uppgifter som är nödvändiga när ärenden ska behandlas, avgöras och övervakas på det sätt som föreskrivs i lag. När det handlar om innehållet i registrerade uppgifter är en formulering som denna mycket vag och förefaller snarare avse processer än uppgiftsinnehåll. Regeringen konstaterar emellertid i motiven att registrens datainnehåll i förekommande fall kommer att anges närmare i särskilda lagar om stödsystem. Bestämmelserna behöver preciseras för att hänvisningsbestämmelsen ska gälla datainnehåll som är nödvändiga enligt dessa lagar och eventuellt andra lagar som blir aktuella.

Utlåtande

Grundlagsutskottet anser

att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors den 26 februari 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml
vordf. Jacob Söderman /sd
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Tuomo Hänninen /cent
Ulla Karvo /saml
Elsi Katainen /cent
Kimmo Kiljunen /sd
Esko Kiviranta /cent
Kari Kärkkäinen /kd

Elisabeth Nauclér /sv
Mikaela Nylander /sv
Tuula Peltonen /sd
Veijo Puhjo /vänst
Tapani Tölli /cent
Tuulikki Ukkola /saml
Ilkka Viljanen /saml
Antti Vuolanne /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Petri Helander.